

Η σχέση των Κοκκινοπλιτών με τον Άγιο Διονύσιο εν Ολύμπω

Πολιτισμός / Λαογραφία-Παράδοση

Βασίλειος Καΐμακάμης, Αναπλ. καθηγητής ΤΕΦΑΑ-ΑΠΘ

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=154597>]

Με την παραπάνω μονή, οι Κοκκινοπλίτες ανέκαθεν είχαν ιδιαίτερη θρησκευτική, πολιτιστική και εργασιακή σχέση. Πέρα από το γεγονός ότι για κάποιες δεκαετίες είχαν «δικό τους» Ηγούμενο (το Νικηφόρο), αρκετοί συγχωριανοί τους δούλευαν στη μονή σε διάφορα επαγγέλματα. Μάλιστα, λέγεται ότι όταν ο Νικηφόρος και ο οικονόμος της μονής (επίσης Κοκκινοπλίτης) έβλεπαν να έρχονται Κοκκινοπλίτες, οι οποίοι συνήθως συνέχιζαν το δρόμο τους προς την Κατερίνη, έδιναν εντολή στο μάγειρα να ρίξει νερό στα φασόλια για να γίνουν πολλά. Εάν μετά από λίγο φαίνονταν από μακριά και άλλοι ξαναφώναζαν «ρίξε κι άλλο, ρίξε και άλλο».

Επίσης οι Κοκκινοπλίτες πίστευαν πολύ στη θαυματουργή εικόνα της Υπεραγίας Θεοτόκου, η οποία φυλάσσεται στον παμπάλαιο ναό. Στη θαυματουργική της δύναμη οφείλονταν θεραπείες ασθενών, δαιμονισμένων, κωφαλάλων κτλ., γι' αυτό οι Κοκκινοπλίτες την επισκέπτονταν και την προσκυνούσαν, κυρίως όμως στις 20 Νοεμβρίου στα Εισόδια της Θεοτόκου. Η σχέση των Κοκκινοπλιτών με τη μονή της Πέτρας και τη θαυματουργική εικόνα της Θεοτόκου αποτελεί ένα άλλο ενδιαφέρον θέμα θρησκευτικού, λαογραφικού και ιστορικού περιεχομένου, το οποίο θα μπορούσε κανείς να ερευνήσει και να αναδείξει στο μέλλον.

Η διαδικασία δανεισμού των λειψάνων του Αγίου Διονυσίου

Τον παλιό καιρό (αρκετές φορές και στη σύγχρονη εποχή), όταν υπήρξε παρατεταμένη ανομβρία, ή «πειραγμένη» (χαλασμένη) σοδειά, ή όταν τα κοπάδια δεν πήγαιναν καλά, οι Κοκκινοπλίτες κατέφευγαν στον Άγιο Διονύσιο Ολύμπου και ζητούσαν τη μεσολάβησή του για βοήθεια. Έτσι, αφού πρώτα πραγματοποιούσαν μια μικρή συνέλευση στην εκκλησία του χωριού αποφάσιζαν να στείλουν δύο ή και τρεις εθελοντές στη μονή του Αγίου Διονυσίου Ολύμπου για να πάρουν κάποια από τα θαυματουργά λείψανα του Αγίου και να τα φέρουν στο χωριό.

Ύστερα από όλα αυτά, οι εθελοντές ξεκινούσαν με τα άλογα μέσα από γνωστό, αλλά δύσβατο μονοπάτι του Ολύμπου και πήγαιναν στο Μοναστήρι που βρίσκεται στην άλλη πλευρά του Ολύμπου (ανατολικά) στο φαράγγι του Ενιπέα. Εκεί τους υποδέχονταν οι μοναχοί με κωδωνοκρουσίες και τους φιλοξενούσαν μέχρι να ξεκουραστούν αυτοί και τα ζώα τους.

Στη συνέχεια λάμβανε χώρα μια σύντομη ιεροτελεστία «παράδοσης και χρέωσης του Αγίου». Παρέδιδαν δηλαδή οι μοναχοί στους πιστούς ένα ασημένιο σεντουκάκι, βάρους ενός κιλού περίπου, στο οποίο μέσα φυλάσσονταν κάποιο λείψανο του Αγίου Διονυσίου. Έτσι οι απεσταλμένοι έπαιρναν το δρόμο της επιστροφής, ενώ κατά την αναχώρηση χτυπούσαν και πάλι οι καμπάνες της μονής.

Πάνδημη υποδοχή του Αγίου από τους κατοίκους

Ύστερα από συνολικά τρεις μέρες ταξίδι οι απεσταλμένοι έχοντας τον Άγιο (τα λείψανα) επέστρεφαν στο χωριό απόγευμα. Οι κάτοικοι (γυναικόπαιδα, γέροι,, νέοι, επίσημοι κτλ.), γνωρίζοντας περίπου την ώρα της επιστροφής έβγαιναν ένα χιλιόμετρο έξω από το χωριό και περίμεναν με αγωνία και θρησκευτική κατάνυξη. Σε αρκετή απόσταση από τους συγκεντρωμένους κατοίκους έβγαιναν «ως προφυλακή» δύο άτομα, τα οποία μόλις έβλεπαν τους απεσταλμένους με τον Άγιο, κουνούσαν τα χέρια ή ένα ρούχο και φώναζαν δυνατά «έρχεται, έρχεται». Οι λέξεις αυτές (έρχεται, έρχεται) έφταναν σαν ευλογημένος άνεμος στους χωρικούς, οι οποίοι τις μετέδιδαν ο ένας στον άλλο και τις επαναλάμβαναν.

Αμέσως μετά συγχρονισμένα και με κατάνυξη όλοι μαζί φώναζαν «κύριε ελέησον, κύριε ελέησον». Την ίδια στιγμή ειδοποιούσαν με ειδικά σήματα κάποιους νεαρούς, που περίμεναν στο χωριό επάνω στο καμπαναριό. Αυτοί με τη σειρά τους άρχιζαν να χτυπούν την καμπάνα ασταμάτητα, δυνατά και γρήγορα. Μάλιστα, κάποτε, στις αρχές της δεκαετίας του '60, η καμπάνα ράγισε από το πολύ χτύπημα.

Μόλις έφθαναν οι απεσταλμένοι με τον Άγιο στους συγκεντρωμένους χωρικούς, πρώτα προσκυνούσαν οι ιερείς, ο πρόεδρος, τα παιδιά και ακολουθούσαν όλοι οι παρευρισκόμενοι. Στη συνέχεια συγκροτούσαν όλοι μαζί μια μεγάλη πομπή, η οποία κατευθυνόταν προς το χωριό. Προηγούνταν οι ιερείς και οι απεσταλμένοι με τον Άγιο και ακολουθούσαν τα γυναικόπαιδα και όλοι οι άλλοι.

Στο δρόμο, όλοι μαζί, με θρησκευτική ευλάβεια και κατάνυξη, έψελναν ή έλεγαν διάφορες στερεότυπες ευχές και προσευχές για βροχόπτωση, βλάστηση και καλή σοδειά, όπως «κύριε ελέησον», «βρέξε θεούλη μια βροχή ο λαός παρακαλεί» «καλή σοδειά» κτλ.

(συνεχίζεται)

<http://bit.ly/2npcCk3>